Nyirő József

Halhatatlan élet

Nyirő József: Halhatatlan élet

Nyirő József
Halhatatlan élet
(Részlet)

A borító
Benyovszky István
festményének felhasználásával készült

(Részlet)

Lazi Kiadó Kft.

© Nyirő József jogutódai, 1941, 2004, 2009
© Benyovszky István jogutódai, 2009
Szerkesztés © Lazi Könyvkiadó, 2009

A Lazi Kft. kiadása
www.lazikiado.hu
info@lazikiado.hu

ISBN: 978-963-267-107-9
Készítette: eKönyv Magyarország Kft.

1

Kölyökkorom óta „nagyeszű”-nek csúfolnak a faluban, de ennek inkább apám az oka – Isten nyugtassa majd, ha meghal –, mert amíg iskolába jártam, addig hangoztatta, hogy neki milyen nagyeszű fia van, amíg rajtam száradt a név. Három esztendő múlva mégis kivett a diákiskolából, mert kiderült, hogy minden esztendő egy ökör árába kerül, márpedig bolond ember, aki bizonytalan életű, apró kölykét többre tartja az ökörnél. Zsenge koromban a három ökröt sem hálálhattam meg túlságosan, mert édesapám, ha megharagszik, most is azt szokta mondani, hogy: „Hej te Dani, te Bojzás Küs Dani! Ha nekem annak idején eszem lett volna, most te nem volnál a világon!…” Szegény feje azonban nem tagadhatja le, hogy a világon vagyok, mert olyan szép szál legénnyé cseperedtem, hogy ahány leány a faluban, mind sikoltva állott meg láttomra, mikor hazajöttem a katonaságtól. Ennek is apám szerette volna hasznát látni, s az én szép piros arcommal a birtokát szaporítani, de nekem olyan bolond a természetem, hogy jóra, bajra, mindenre csak kacagok, s a házasításra azt találtam mondani az öregnek, hogy amíg a nagy szerelem miatt a feszes harisnya meg nem huttyan az inamon, addig nekem hagyjon békét.

– Adott nekem az Isten észt! – fittyentettem.

– Igen, de csak a hígjából! – mérgelődött apám. – Sokra nem mégy vele, ha én nem adok birtokot hozzá!

– Mikor a kicsiből sokat tud adni, abba helybe megházasodom! – vágtam vissza.

– Tisztöld az életet, Dani! – emelte száraz ujját az orrom elé az én öregem.

Hirtelenében azonban meggondolta, hogy ezen a mocskon, amit életnek nevezünk, nincs sok tisztelnivaló, s nemcsak én, ő is elkacagta magát, mert tulajdonképpen ő is csak olyan jókedvű, mókás, furfangos, tréfacsináló, kolon-

tos, mint én. Tőle örököltem a bolond természetemet. Többet nem hozta elé a házasságot, de folyton példázódott, hogy milyen nagy dolog a fehérnép, s ki sem lehet mondani azt az érzést, mikor az ember szerettiben a hóna alá szorítja a szeretőjét, s a lelkemnek az áhítattól felakad a szeme, a torka úgy lüktet a forróságtól, mint a tikkadt madáré, a férfi szíve pedig olyan lesz, mint a virágos mező, a csókról nem is beszélve. Még csettintett is a szájával, hogy gusztust csináljon hozzá, s ez olyan furcsa volt, hogy nem lehet megállni kacagás nélkül, mire apám mérgesen ismét rám támadt:

– Mire vársz?… Mi akarsz lenni?

– Préfektus! – mókáztam illedelmesen.

– No, ha préfektus, akkor ki a házamból! – csapott el. – Takarodj a vármegyeházába! A préfektusnak ott a helye!… Hova mégy? – ijedett meg, mikor úgy tettem, mintha mennék.

– Szeretőt keresni! – bosszantottam. – Csak előbb megfőzöm az ebédet, mert mindjárt dél van.

A főzésre még boldogult édesanyám szoktatott volt rá. – „Sohasem tudod, mikor veszed hasznát! – szokta mondani. – Isten őrizzen tőle, de még a tömlöcben is jó dolgod lesz, ha főzni tudsz, mert megtesznek szakácsnak, s a szenvedés helyett meghízol, megpirosodol, mint az esperes úr.”

Apámnak azonban sohasem tetszett ez az én tudományom, mert nem „férfiúembernek való”.

– Meglátod, akkora csicset eresztesz a platten mellett, hogy leér az öledbe! – véleményezte, de aztán, hogy a múlt aratáskor port hintettünk szegény édesanyámra, belenyugodott, mert ő is hasznát látta a gazdaszszonykodásomnak.

Legénybarátaim eleinte még mondogatták, hogy: „Jere, csókolj meg, te szép leány!” – de később még irigyelték is a tudományomat, mert a katonaságnál a román tisztek előre szalutáltak, hogy a főzésnél kedvezzek nekik, s később az úri vadászoknál is szépen kerestem vele. Ami pedig pénzt hoz, azt meg kell becsülni. Csak a fehérnépeknek nem

tudtam megfelelni, mert volt köztük olyan is, aki szemembe mondta: „Bolond vagy te, Dani, hogy az urakra, s nem reám pazarolod a szájad ízit!”

Tudtam én azonban, hogy mit csinálok. Ha főzni nem tudok, apám kénytelen lesz vagy a házhoz venni valakit, vagy megházasodni. Az egyik kilopná még a szemünket is, a másik engem hajhászna el a háztól, s úgy kihaszonélvezne a jussomból, hogy nézhetném az eget. A veszedelem nagy, mert túlságosan megvan apámban a hajlam a fehérnéphez. Feketék a csontjai a vénségtől, de most is langalnak, ha közel kerül hozzájuk, s két apadt szeme egészen kihólyagosodik a láttukra. Különösen így tavaszidőn kell ügyelgetnem kódorgásaira, mert szívesen megbúvik az éccaka szárnya alatt. Maga is szégyelli azt a dísztelen, második legénykedést, mert nincs a faluban az a lábánalvó, örökös tűz mellett száradt vénaszszony, aki ne számítana rá, s ne számigálná magában, hogy apámnak még hány esztendeje lehet hátra. Eléggé restellem, hogy így van, de mit csináljak. Ott hadd jáccódjék a lelkem!

Néhány esztendővel ezelőtt még azzal fenyegetőzött, hogy addig meg nem hal, amíg az első szeretőmet el nem üti a kezemről, de most már éccaka is azt sóhajtozza, hogy – „Onoka kéne, te Dani! Onoka!…”

– Reggel említse meg, de most hagyjon aludni! – fordulok ilyenkor mérgesen a másik oldalamra.

– Bár te merednél meg reggelig! – szontyolodik el apám.

Így vesződünk egymással esztendő óta.

Valamelyik nap a plébános urat is a nyakamra szalasztotta, aki legalább félórát dicsérgette, kínálgatta a szent házasságot, hogy az milyen szép találmány, s a békés családi életnél a földön semmi jobb nincs, hogy az milyen nagy magyar kötelesség, különösen ma, a kisebbségi sorsban, s gondold meg, Dani fiam, hogy hármas bűnt követsz el: Isten, a néped és családod ellen, hogy a negyediket ne is említsem, amit magad ellen vétesz…

Apám bólogat, hogy milyen színigaza van a tisztelendúrnak, én azonban megkérdem:

– Hitet merne tenni az esperes úr amellett, amit mondott?

– Hitet, fiam, hitet! Szent meggyőződésem!

– No, akkor cseréljünk gúnyát – kacagok –, hogy mind a ketten követhessük meggyőződésünket!

Így leforráztam a papot.

– Nekem már késő, fiam! – gyönyörködik bennem.

– Életemben ilyen legényt nem láttam! – keseredik el apám, s behorpad az arca a gondtól. – Ez nem természetes! Nem természetes!

– Majd eljön az ő ideje is! – vigasztalja Isten embere. – No, Istennek ajánlom, kurátor úr! – emelkedik is a székről, mert igazgatósági ülés van a szövetkezetben, s így is túlságosan itt felejtette magát.

Nagy, testes ember az esperes úr, aki a sietségtől nem kap tüdőgyulladást, de minek is siessen, hiszen minden lépés úgyis közelebb visz a halálhoz, minek engedjen a kényelméből, s az igazgatósági tagok várhatnak. Az még jó is a tekintélynek.

Szegény öregem olyan boldogtalanul imbolyog a pap nyomában, hogy a szájamhoz kell kapnom a markomat, nehogy kitörjön a kacagás, s alig várom, hogy újból négyszemközt maradjak apámmal, és kiöntsem a jókedvemet előtte, hogy így felsült a pappal.

Nézek ki az ablakon, s hát látom, hogy még mindig a kapuban diskurálnak. Azt mondják erről a mi papunkról, hogy nálánál értelmesebb, tapasztaltabb, az élet zegzugaiban jártasabb ember nincs a környéken, de most akár le is térdelhetne apám elé, akkor se bírna lelket önteni bele, olyan morcos, s csak a bajszát nézi szótlanul, mint az alvó macska.

Mit beszéltek a pappal, mit nem, azt nem tudom, de apám e perctől kezdve úgy tett, mintha a világon se volna, csak imbolygott álmodozva, mint a barát az üres templomban. Tudtam, hogy valamin töri a fejét, de nem volt időm vele bíbelődni, mert szántani kellett menni, ekét, boronát előkészíteni.

Reggel azonban látom, hogy apám nem mozdul, csak a csergére kitett kezét nézi, mintha azt várná, hogy fehéredjék.

– Csak nem beteg? – szólok hozzá. – Bújjon fel az ágyból!

– Én már többet fel nem kelek! – pihegi. – Hívasd ide keresztanyádat, hogy legyen, aki gondomat viselje… Már nem sokáig kell!

– Ne űzze az eszét! – pirongatom, de az öregem csak nem tágít a halál mellől.

Nem volt mit tenni, özvegy keresztanyám után küldtem. A szántás nem maradhat el, én pedig nem siránkozhatom naphosszat az apám ágya lábánál.

Mire a szememet elpillantottam volna, már ott is volt keresztanyám.

Az első dolga az volt, hogy reám támadt:

– Te apagyilkos! Az utolsó pillanatban kell értem küldeni? Azt várod, hogy szegény apád elhagyottan megmuráljon? Neveljen az ember gyermeket a mái világban!… Hogy vagy, lelkem Ignácom? – omlott rá a betegre, a fejét egészen befúrta az apám álla alá. – Senkid sincs, kicsid árvám! Az sincs, aki egy kanál vizet adjon utolsó órádon! Jaj, beh meglátogatott az Isten, édes Ignácom!

Tapogatta, simogatta, ajnározta, kényeztette, megkönnyezte, vigasztalta, a szívét súrolgatta, s olyan közel hajlott a szájához, hogy nincs az az emberi lélek, aki ki mert volna jönni rajta. Keresztanyám láttára az is ijedten ugrott volna vissza a testbe.

Kíváncsian lestem, mit fog mondani mindehhez apám, de szegény csak sápadozott, és a verejték kiült a homlokára.

– Mit tátod itt a szádat? – vett észre újra keresztanyám. – Délben akarsz szántani menni? Eredj, s végezd a dolgodat! Elég bajt csináltál már, ne izgasd ezt a szerencsétlen beteget!

Vállat vontam, s otthagytam őket.

Van nekünk egy négyvékás pityókaföldünk Szénacsür tetején. Azzal küszködtem egész nap. Köves, mocskos hely, s olyan messzi van, hogy megvénül az ember, amíg odaér. Sebesre szántottam a tenyeremet, az ing megbővült a hátamon a fáradtságtól, s amíg itt én rontom magam, apám kíméletesen a lábait nyújtóztatja az ágyban. Kifogytam a béketűrésből, és meg sem vártam, hogy az est elálmosodjék, hazamentem.

Alig igazodom be azonban az ekével a kapun, hát jön szembe kisírt szemekkel keresztanyám.

– Csak nincs valami nagy baj? – hökkenek meg.

– Apád jegyzőt hívatott! – szepegi keresztanyám lüktető hassal.

Ha a falusi ember papot hívat, akkor csak legfeljebb meghal, de ha jegyzőt, akkor végrendelkezik.

– Szóval kitagadott – nehezül el a mellem.

– A haszonélvezetet fenntartotta neked – szipog a vénasszony –, de csak addig, amíg a fehérnéptől tartózkodol, amíg meg nem házasodol. Miért nem fogadtál szót apádnak? Most aztán választhatsz a birtok és a szerelem közt.

Az apró ördög bennem is mozogni kezdett. De a csütörtökit apámnak! Csak azért se hagyom magam.

– Már választottam! – szántam el magamat.

– Melyiket te? – csillan fel az öregasszony.

– A szerelmet!…

– Hiszen azt sem tudod, hogy mire való a szerelem!

– Az arra, hogy az ember félrehajtott szarvval lépjék ki a saját kapuján! – botránkoztattam meg keresztanyámat.

– Jobb lett volna, ha kiejtelek a pólyából, mikor keresztelni vittelek! – mondotta szent meggyőződéssel.

– Ne prézsmitáljon, hanem hozza ki az innapi gúnyámat!

– Te, mit akarsz?

– Megyek guzsalyosba!

– Ne menjen el a szépeszed, Dani fiam! – istált keresztanyám. – Ne dobd el meggondolatlanul magadtól azt a szép birtokot! Egye meg a fene, amennyi fehérnép van a világon! Ahogy a nyak nyúlik, a szerelem múlik, s a sok gond, baj megmarad. Ne menj sehova, lelkem! Nehogy valami bolondot csinálj. Úgysem természeted a szerelem. Hóttodig élvezheted azt a szép birtokot. Nyóc hold, nyóc hold mindenképpen! Fogadj szót keresztanyádnak! Anyád helyett anyád vagyok. Szegény Mári is azt mondaná, ha élne…

– A harisnyámat s a vikszos csizmámat! – riasztottam a vén denevért.

Keresztanyám belátta, hogy nincs apelláta. Olyan lett, mint a hammába hótt gyertya. Szomorúan nézte végig, amíg megmosdom a kútnál, s felöltözöm. Csak akkor vetette oda mérgesen, mikor az utolsót rántottam a harisnyámon, hogy feszesen álljon:

– Mehetsz, jómadár, mert tisztességes leány nem áll szóba veled, csak az afféle kúdus, akinek bolhacsípésből van a gyöngy a nyakán.

– Majd elválik! – vágtam be magam mögött a kaput.

Akkor még nem tudtam, hogy szándékosan rendezték az egész dolgot, ismerte apám a természetemet, s tudta, hogy ha eltilt a leányoktól, csak azért is megházasodom. A betegséget is ezért színlelte a nagy ravasz.

Ezt akkor mind nem tudtam, csak nagy hevesen kiléptem az útra, s csak akkor jutott eszembe, hogy tulajdonképpen nincs is, akihez menjek. Töprengtem a nagy üstökű házak közt, hogy most mi a fenét csináljak, merre, hova legyek el, mert választott szeretőm sohasem volt. Hol ezt csibbedtem meg, hol abban gyönyörködtem, de csak annyira, hogy meg ne ártson a hájamnak s az álmomnak. Olyan közel egyet se engedtem magamhoz, hogy belehazudjék a fülembe. Óvatosnak kell lenni, mert ha csak a fél karod árnyékába ereszted is a fehérnépet, mindjárt forró lesz tőle, s a két nagy szeme úgy elfátyolosodik, mintha tetszhalott volna, és csak annyit tud mondani: „Ne, Dani, ne!” – s közben taszít le a lábadról, úgy húzódik hozzád. Erre te olyan bol-

dogtalan szamár vagy, hogy még azt kérded: „Szeretsz?” – mikor láthatnád, ha kakasvakságban nem szenvednél, hogy az egész fehérnép olyan kábult, mint a vadpáva, s csak fél esztendő múlva veszed észre, hogy kit vettél el, de akkorra a füled megvékonyodik, mint a szivarpapiros, s mással hozatod ki a házból a sapkádat, hogy ne is lásd a drága párodat. Hát ezért kell meggondolnom, hogy kihez szúrom be az orromat.

Szivart sirítettem, s kezdtem számba venni a falu lányait. Azt tartották a régiek, hogy szemre, fontra s dologra találjon a feleség.

– Jó szabály, a Pilátusát! – tetszett nekem is.

Szemre itt volna Bara Julika. Alig tizennyolc esztendős, madárhúsú, arányos, szemérmes, mostütköző-mellű, tiszta gyermek még, és olyan fehér, mintha minden reggel apácafátyollal törülköznék… Nem nekem való. Üveg alatt kell őt még tartani. Az anyja is sajnálja reggel felkölteni, olyan törékeny. Nem hordozhatom egy életen keresztül a kalapomban, mint a virágot. Nem nekem való.

Fontra itt volna a Béla Tamás korosabb leánya, Zsuzsa. Nála a terjedelmet s az erőt nem sajnálta a Teremtő. A sarkához veri a legényeket, s akkora, hogy a mezőn egy szűkebb család megebédelhetne az árnyékában. Vagyona, jó kacagása, mindene van, de ő is inkább özvegyembernek való.

Dologra nézvést olyan senki sincs hét faluban, mint a Miklós István árvája, Mári. Az élet őt már kitanította. Komoly, jólelkű, s csak a napra haragszik, mert kurta, s nem lehet eleget dolgozni. Valami vagyonkája is van, de olyan példacsúf szegény, hogy a láttára még a ló is felhorkan.

Éppen azon kacagtam magamban, hogy mit szólna hozzá apám, ha megtréfálnám, s menyének tenném Miklós Márit, mikor a setétben belém ütközik a pajtásom, Tóth Feri.

– Te itt mit csinálsz egyedül? – lepődik meg.

– Házasodom.

– Mióta?

– Van félórája.

– Veled mi történt? – hökken meg.

Mondom, hogy mi történt.

Kicsit erről is, túl is megvakarja a fejét, de azt mondja:

– Jere velem!

– Hova te?

– Tudok egy leányt. Neked valót.

– Ki az, te?

– Azzal te ne törődj, csak jere!

Iklatunk le szótlanul Alszegbe, s hát a Mihók Véri ablakánál áll meg velem.

– De hiszen ő a te szeretőd! – ütközöm meg.

– Egy szót se szólj!… Ilyen leány nincs több a faluban!

Észhez se térhettem, már meg is koccintotta az ablakot, maga pedig elillant onnan. Alig pillantok Feri után, a leány már ott is van az ablakban. Elhűl, mintha kísértetet látna.

– Szentkereszt legyen velünk, csak nem te vagy, Dani?

– Ez én – bátorítom. – Hozzád jöttem.

– Hozzám?

– Becsületes szándékkal… Ha odaérnék a szívünk, elvennélek feleségül.

– Feleségül? – csapja össze a kezét. – Meg akarsz házasodni? Te?… Vagy a világ változott meg, vagy az én eszem ment el!

– Ha lehet, szokjál hozzá! – biztatom.

Egyik ámulatból a másikba esik.

– Te, mit ettél vacsorára?

– Én biza csürkeárnyékot! – mondom, mert akkor jut eszembe, hogy nagy mérgemben nem is vacsoráztam.

– Akkor süttesd mással ezután is a csürkeárnyékot, mert én nem megyek hozzád feleségül! – húzódott el a kezem ügyéből.

– Azért, mert apám kitagadott? – keseredett meg a nyál a szájamban. – Ha nincs vagyon, nem kell a legény.

– Nem azért.

– Hát miért?

– Mert én Tóth Ferinek vagyok a mátkája. Azért!… Mert őt szeretem tiszta szívemből, igaz lelkemből, s olyan legény nem jöhet, akivel őt én felcserélném. Azért!

– S hátha már itt hagyott?

A leány elfehéredett, kissé megszédült az ablakban, a szava csendesebb lett, de mégis azt mondta:

– Akkor is!… Ha itt hagyott, akkor is, s neked az Isten adjon jó éccakát!

Mire felocsúdhattam volna, még a lámpát is kifújta.

– Ez mi vala? – kapok a fejemhez.

Alig szédelgek el a harmadik házig, hát Tóth Feri újra ott áll mellettem.

– Köszönöm! – aszondja, mielőtt megcsaphattam volna, hogy ilyen szégyenbe vitt bele.

– Mit köszönsz? – lököm oda a szót barátságtalanul.

– Hogy bizonyossá tettél.

– Mi az anyád örömiben tettelek én téged bizonyossá?

– Abban, hogy szeret.

Még a szája is illatos volt a legénynek, ahogy mondta.

– Ejnye, ördögadta! Velem próbálod ki a szeretődet? – önt el a harag. – Nem tudtad tőle magától megkérdezni?

– Nem mertem.

– Akkora kajla legény vagy, hogy a markodba tyúkot lehetne ültetni, s nem mered megkérdezni a leányt, hogy hányadán vagy vele?… Mit csináltál esztendeig mellette?

Akkorát sóhajtott Tóth Feri, hogy szinte lefújta az égről a holdat.

– Beh gyötrelmes, szép esztendő vala! Majd megtudod te is, ha eljön az ideje.

A hangján hallom, hogy ez nem az a Tóth Feri, akit ismertem. Nézem közelebbről, s hát az ábrázata egészen el van nyálasodva, a szeme felfelé reszket, s a teste párolog az izgalomtól.

– Hát ez a szerelem? – kezdek ébredezni.

– Ez! – mondja Tóth Feri szemérmesen.

– Elég csúf kőtség így kívülről.

– Annál szebb belülről… No, de megyek is, hogy ne szenvedjen szegényke tovább.

Kettőt se lépett, már kifutott a fütty a száján. De milyen fütty, te jó Isten! Mintha boldog fülemilemadár imádkoznék. Szinte levettem a kalapomat hallatára.

Az éccaka éppen akkor fordult át a másik oldalára, s az alvó házak lejjebb ejtették nehéz üstöküket. Kicsi szellő futott el a fülem mellett, de egyébként csend volt. Az a csend, mikor a titok pillanatra kinyitja a szemét. Furcsán kezdtem érezni magamat egyedül az út közepén állva. Az éj megbabonázott, s bolondokat kezdettem beszélni magamban.

– Nem élet ez így, egyedül, Dani! Fehérnépen keresztül kell nézni a világot, mint Tóth Feri… Vajon most mit csinálhatnak?…

Úgy látszik, ragadós dolog a szerelem, mert elég volt arra gondolni, hogy azok ketten most mit csinálhatnak, engem is mindjárt kivert, mint a himlő. Egyszer csak érzem, hogy a két lábam édesen bizseregni kezd, nehéz lesz a lélegzetem, ajkamra furcsa ízek gyűlnek, s úgy ragyogok az éccakában, mint egy boldogtalan angyal, a másik pillanatban pedig lehervad minden bennem, s a vérem aranypatakja elfeketedik, mellem elnehezedik, s az orrom a bánattól szakad le a helyéről. Aztán újra kezdődik minden. Hol a szájamat nem bírtam összefogni a jó érzésektől, hol keseregtem az élet hiábavalóságai felett.

– Menj haza, Dani – biztattam magam –, míg az a csepp eszed is el nem megy, ami még megvan!

Teljesen lebágyadva, kedvetlenül mentem haza. Úgy megártott a szerelem, mintha már húszéves házas volnék.

A házba nem mehettem be a kitagadás miatt, azért hálni az istállóba húzódtam, s a lovak jászlában bő szénából párnát csombolyítottam a fejem alá, s keservesen kinyújtóztam. Fecske, a ló észrevette, hogy nincs rendben a lelkiállapotom, mert megszagolta a szívemet, s beleprüszkölt az arcomba.

– Mondd meg, Fecske, hogy én most mit csináljak! – kérdeztem, de a ló csak szomorúan tartotta fölöttem a lámpását.

Fél óra múlva ismét a szívem fölé hajlott a ló, mint a doktor.

– Azt ugyan szagolhatod – panaszkodtam –, mert azzal nagy baj van. Nem vagyok én már a régi, Fecske!

Úgy látszik, hogy megértette a szót, mert két nagy könnycsepp gyűlt a szemébe, amitől egészen elérzékenyedtem, s forrón megöleltem a nyakát.

– Köszönöm a részvétedet, Fecske!

Egy ideig szótlanul néztük egymást, mert sem én nem bírtam aludni, sem a ló.

– Mondd meg, Fecske – bizalmaskodtam –, kapok-e az életben olyan hű szeretőt, mint ez a tetves Tóth Feri!

Láttam, hogy szakad meg a szíve a lónak, mert nem mondhatja meg a véleményét.

– Ne búsulj azért – vigasztaltam –, mert neked a jobb. Látod, én folyékonyan tudok beszélni, s még sincs, akinek azt mondhatnám: „Szeretlek!…” Nem élet ez így, Fecske!

Közben az idő odakinn megváltozhatott, mert úgy besötétedett, hogy nem tudtam megállapítani, hol szuszog a ló. Én azonban beszéltem tovább. Egészen kiöntöttem a szívemet. A bennem lobogó érzésektől a jászol kezdett lassan kivilágosodni. Egész életsoromat elmondottam a lónak. Az néha megértően bólintott, hogy csak beszéljek, mert hallgatja. Egészen belelovalt a vallomásokba. Éppen azt fejtegettem, hogy mit csinálok, ha megházasodom, mikor látom, hogy a ló elaludt a lábán.

– Hát te is, te is, Fecske? – sóhajtottam szomorúan, és erőszakosan behunytam a szemeimet, hogy semmit, de semmit se lássak ebből a cudar világból.